

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺสฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ วันนี้วันสำคัญของชาติ วันสำคัญของชาวไทย ไม่ใช่วันสำคัญในพระพุทธศาสนา วันสำคัญในพระพุทธศาสนา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันพระ วันโกนเป็นวันสำคัญในพระพุทธศาสนา แต่วันนี้เป็นวันสงกรานต์ไง เป็นวันสงกรานต์เป็นวัฒนธรรมประเพณีของชาวเอเชีย ถ้าเป็นเอเชียวันนี้เป็นวันครอบครัว มันเป็นวัฒนธรรม เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย ถ้าวันขึ้นปีใหม่ของไทย เรากลับบ้าน กลับบ้านไปเพื่อหาพ่อหาแม่ เพื่อชาติ เพื่อตระกูล นี่วันครอบครัว

ถ้าวันครอบครัว สิ่งที่สำคัญมันคง ชาติมีความสุข กาลถึงหน้าสงกรานต์ มันมีความสุข ถ้ามีความสุขนะ แต่ถ้าประเทศชาติมันไม่มั่นคง ประเทศชาติมีความสุขไม่สงบ การกระทำสิ่งนี้มันก็ไม่มีความสุขของเรา ถ้ามีความสุขของเรา ความอบอุ่น ความไว้วางใจในชาติ ความไว้วางใจในวัฒนธรรมของเรา ถ้าความไว้วางใจในวัฒนธรรมของเรา เวลาเมื่อปีที่แล้วมันมีภัยแล้งๆ เขาขอร้องกันว่าการเล่นสงกรานต์ให้ประหยัดน้ำ แต่ปีนี้มันสมบูรณ์ไปหมด มันสมบูรณ์ทั้งทางเศรษฐกิจ สมบูรณ์ทั้งชาติมันคง สมบูรณ์ทั้งวัฒนธรรมของชาวพุทธไง วัฒนธรรมของชาวไทย

ถ้าวัฒนธรรมของเรา วันนี้วันสงกรานต์ ถ้าวันสงกรานต์ เราให้คิดถึงพ่อ คิดถึงแม่ คิดถึงชาติ คิดถึงปู่ย่าตายายของเรา กลับบ้านไปเพื่อไปขอพร เพื่อความอบอุ่นในครอบครัว เห็นไหมเขาคิดถึง เขาห่วงหาอาทรต่อกัน การห่วงหาอาทรต่อกันมันต้องเป็นน้ำใจของคน ถ้าน้ำใจของคน สิ่งทีกลับไปแล้วมันมีความชื่นใจมีความชื่นบานในครอบครัวของเราไง นี่พูดถึงในบ้านของเราเนาะ แต่เวลาในประเทศของเรา เวลาในโลกของเราละ ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนให้มีการเสียสละ สอนให้ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ถ้าการเอารัดเอาเปรียบกัน ให้มีน้ำใจต่อกันๆ นะ

ในสมัยโบราณของเรา ชาวพุทธๆ มีน้ำใจต่อกันนะ ความมีน้ำใจต่อกัน แต่สังคมมีทั้งคนดีและคนเลว ถ้าคนเลวก็มาแสวงหาผลประโยชน์ในสังคมนั้น แต่ถ้าเป็นคนดี นี่พูดถึงว่าความสงบสุขในครอบครัว ถ้าความสงบสุขในครอบครัวของเรา สิ่งนี้มันแบบว่าทุกคนอยากกลับบ้าน เวลากลับบ้านไปแล้ว กลับบ้านมันอบอุ่นใจ

เวลาในบ้านของเรามีแต่ความขัดแย้ง ในบ้านของเรานั้นมีแต่ความหวาดความระแวง ใครไปทำงานข้างนอกบ้านแล้วไม่อยากจะกลับบ้านเลย คนเวลากลับบ้านแล้ว กลับบ้านไปแล้วมันไม่มีความสุขเลย

แต่ถ้าเรามีศีลมีธรรม ถ้ามีศีลมีธรรมมีศีล ๕ ใครไปทำงานที่ไหนก็แล้วแต่ เวลาที่มีศีลมีธรรมขึ้นมามันไว้วางใจกันได้ การไว้วางใจกันได้ นี่ศีล ๕ ถ้ามีศีล ๕ ขึ้นมา วันนี้วันสงกรานต์ วันสงกรานต์แล้วเขาไปทำบุญกุศลกัน ทำบุญกุศลแล้วเขาเอากระดูกพ่อเอากระดูกปู่ย่าตายายไปบังสุกุลๆ ถ้าบังสุกุล ทำบุญกุศลๆ ทำบุญกุศลมันถึงไหม เวลาทำบุญกุศล พูดถึงบุญกุศลมันก็เข้ามาสู่หัวใจแล้ว

ถ้าหัวใจ เรามีศรัทธาที่ไหนเราควรทำบุญที่นั่น ควรทำบุญใกล้บ้านของเรา ถ้าทำบุญใกล้บ้านของเรา แต่ถ้ามันแสวงหาๆ มันต้องกระเสือกกระสนไปหาที่ลงใจๆ อันนี้มันเพราะอะไรละ เป็นเพราะว่าความไว้วางใจ ถ้าความไว้วางใจ ถ้าเรามีศีลมีธรรมต่อกัน เราไว้วางใจในบ้านเรือนของเรา ถ้ามันมีศีลมีธรรม คนที่มีบุญกุศลทำสิ่งใดจะมีคนคอยช่วยเหลือเจือจาน ทำสิ่งใดมันมีความอบอุ่นไปทั้งนั้นนะ นี่เขาเรียกว่าคนมีบารมี

แต่คนเราทำความดีๆ แล้วมันขาดตกบกพร่องสิ่งใด ใ้มันทำความดีๆ เพื่อความดีของเรา ถ้าเรามีสติมีปัญญาเนะ มันอยู่ที่วุฒิภาวะของใจนะ ถ้าใจของคน คนที่มีศรัทธามีความเชื่อ เขาเสียสละได้ เขาทำของเขาได้ด้วยเขาทุ่มเททั้งชีวิตของเขาเลย ใ้คนที่เวลาศรัทธามันอ่อนแอทำสิ่งใดละล้าละลั้งๆ ทำสิ่งใด คำว่า “ละล้าละลั้ง” มันจะได้จะเสียมันไม่ได้ไม่เสียใจ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดีของเรา แล้วเราว่าเราทำคุณงามความดีมาาก ถ้าความดีของเราทำไมมันไม่ให้ผลตอบแทนกับเราเลย ถ้าไม่ให้ผลตอบแทนกับเราเลย มันละล้าละลั้งๆ มันไม่ศรัทธา มันไม่มั่นคงใจ

ถ้ามันคงของเรา เราศรัทธาณะ ทาน ศีล ภาวนา เวลาเราจะภาวนาๆ เราจะให้วุฒิกภาวะของใจเรามั่นมั่นคงขึ้น ให้วุฒิกภาวะของใจเราดีขึ้น เห็นใหม่ เวลาทางโลกมีความพร้อมเพรียงกันแล้ว มันเป็นคุณงามความดีไปทั้งนั้น เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจิตใจเรา เราจะประพฤติปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติเพื่ออะไร จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ความสุขภายนอก ความสุขภายใน

ความสุขภายนอก วันสงกรานต์ วันสงกรานต์ไปแล้วเฉลิมฉลองกัน ความสุขภายนอก ถ้าความสุขภายนอกถ้าเกิดความประมาทพลังพลุ่งขึ้นมา มันเกิดอุบัติเหตุได้ทั้งนั้นนะ แต่ถ้าความสุขภายในๆ เรากลับไปแล้วครอบครัวเรามีแต่หน้ายิ้มแย้มแจ่มใสๆ เราอยู่ในครอบครัวของเรา ในครอบครัวของเรา เราจะฝึกหัดภาวนา เวลาทำวัตรสวดมนต์ ทำวัตรสวดมนต์แล้วหัดนั่งสมาธิภาวนา ถ้านั่งสมาธิภาวนาเพื่ออะไร

เขาไปเล่นกัน สนุกสนานข้างนอกนั้น ถ้าเล่นสนุกสนานข้างนอกนั้นมันเป็นเรื่องโลกนะ มันเป็นเรื่องธรรมดาประเพณี เห็นใหม่ กลับไปแล้วมีความสุขความชื่นใจ มีความอบอุ่นทั้งนั้นนะ ถ้าเอาความจริงๆ เราจะค้นหาหัวใจของเรา ถ้าใครค้นหาหัวใจของเราเจอ ถ้ามันมีความอบอุ่น มีความพร้อมเพรียงกัน นั่นมันเป็นอะไร

นี่ก็เหมือนกัน เวลาศาสนาพุทธ พระพุทธศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ภาวนามยปัญญาๆ เวลาเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมาจากในหัวใจของเรา เรื่องอย่างนั้นมันเรื่องภายนอก เรื่องภายนอกเราก็เห็นดีเห็นงามนะ เรามีลูกมีหลานใช่ไหม เรามีสังคมใช่ไหม ถ้าสังคมเราไม่มีวัฒนธรรมไม่มีประเพณีเลย มันจะเป็นสังคมขึ้นมาได้อย่างไร ถ้าสังคมอย่างนี้ พวกสังคม วัฒนธรรม ข้อวัตรปฏิบัติเอาไว้ขัดเกล้าไป ขัดเกล้าให้คนของเรามีวัฒนธรรม ให้ใจของเราอ่อนไหว ให้อ่อนโยน จิตใจของเราให้อ่อนโยน อย่าแข็งอย่างกระด้าง นี้วัฒนธรรมประเพณี

แต่ถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมา มันจะค้นหาหัวใจของตนๆ มรรค ๘ มันมีสัมมาทิฐิความเห็นถูกต้องดีงาม มีสติ มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา ถ้าเวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถ้ามันมีสติ ถ้ามีสติเห็นใหม่ ถ้าเรากลับบ้านไป พ่อแม่เวลาโหยหาคอยลูก ลูกจะกลับมาเยี่ยม ลูกกลับมาเยี่ยมพ่อแม่หรือไม่ ลูกจะคิดถึงเราหรือเปล่า ลูกมันจะมีอะไรมาเพื่อความอบอุ่นในหัวใจเราหรือไม่ มันคิดมันแสวงหาอย่างนี้ไง

นี่ก็เหมือนกัน เวลาทำความสงบของใจๆ ใจมันสงบที่ไหน ถ้าใจมันสงบ มันต้องสงบใน หัวอกนี้ใช่ไหม ถ้าใจมันสงบขึ้นมา บ้านของมันๆ ภูเขาของจิตๆ ใจ แล้วเราจะไปหาความสุขที่ ไหน เวลาภาวนาขึ้นไปแล้วส่งออกไปหมดเลย ไปรู้เหนือรู้ใต้ รู้จากข้างนอก

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมชาติของจิต จิตนี้มหัศจรรย์นัก คนที่มีอำนาจวาสนานะ คุณิ เวลาหลวงปู่เสาร์ท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน เวลาท่านนั่งสมาธิของท่าน เวลาท่านลอยขึ้นมาได้ ท่านยังไม่แน่ใจว่าไอ้สิ่งที่ลอยขึ้นมาจริงหรือเปล่า ท่านถึงได้เอากันไม้ขีดไปเสียบไว้บนจาก แล้วเวลา มันลอยขึ้นมาโดยความไม่เป็น คนทำทีแรก ถ้าคนไม่มีประสบการณ์ทำไม่เป็นทั้งนั้นนะ พอลอยขึ้นมา ลืมตาตกมากระแทกเอาเคล็ดเลย สุดท้ายแล้วพยายามทำความสงบของใจเข้ามา เวลาลอย ขึ้นไปแล้วกำหนดสติไว้ๆ แล้วค่อยมีสติพร้อมกับยื่นมือออกไป แล้วขึ้นไปจับ แล้วย้อนกลับมา ถึงให้กลับมาเป็นปกตินะ แล้วค่อยกำหนดจิตให้มันลงมา พอลงมาถึงพื้นแล้วค่อยลืมตาขึ้น

นี่จะบอกว่า ถ้ามันมีความพร้อมเพรียง มันถูกต้องจึงจะไปทั้งนั้น ไอ้ที่นี่เป็นการพิสูจน์ ง่ายๆ ใจ เป็นการพิสูจน์ว่ามันลอยขึ้นมาจริงได้หรือเปล่า แต่ลอยขึ้นมาแล้วมันเป็นอย่างไรละ ใน ปัจจุบันนี้ไม่ต้องพิสูจน์หรอก สายการบินมันพาลอยไปทั้งนั้นนะ มันลอยไปรอบโลก นี่ การ พิสูจน์ๆ ของใจ ใจดวงนั้นมีคุณภาพใจ แต่ใจของเรามันใช้เงินซื้อ นี่ใจ เวลาส่งออก ส่งออกเป็น โลกมันเป็นอย่างนั้นนะ

ถ้ามันเป็นความจริงมันต้องมีสติสัมปชัญญะสติ ความสงบ สงบเข้ามาในใจนี้ ถ้าสงบเข้า มาในใจนี้มันมีความสงบใจ ไม่ต้องมีใครบอก คุณิ เด็กที่มันเป็นคนดี เด็กที่กตัญญูกตเวที มัน รับผิดชอบ มันดูแลปู่ย่าตายาย ดูแลในบ้านมันเรียบร้อยหมดเลย เพราะเด็กกตัญญู เด็กมันมี สติปัญญา

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจที่มันเป็นสัมมาสมาธิ จิตใจที่มันเป็นความจริงขึ้นมา มันจะสงบเข้า มาจากภายใน ไอ้สิ่งที่ส่งไปภายนอกไร้สาระ จะบอกว่ามันไร้สาระ มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร เวลา ไร้สาระ เวลาพ่อแม่ พ่อแม่คุ้มครองดูแลลูก เวลาลูกมีความผิดพลาดสิ่งใดพ่อแม่ก็สั่งสอนใช่ไหม นี่ก็เหมือนกัน จิตที่มันฝึกหัดใหม่ๆ มันก็เหมือนทารก มันจะรู้ไปทั่ว ส่งออกไปทั่ว การส่งออกไป ทั่ว เด็กถ้ามันส่งออกไปแล้วมันไปคบเพื่อนของมัน มันไปเที่ยวระรานชาวบ้าน ไอ้เราก็ ส่งเสริมไปๆ มันก็เที่ยวระรานเขาไปทั่ว ระรานเขาไปทั่วเดี๋ยวก็มีปัญหาขึ้นมาเพราะมันทำผิด กฎหมาย มันทำผิดกฎหมายของสังคม กติกาของสังคมเขาให้มันน้ำใจต่อกัน เขาให้มีความเมตตา

ต่อกัน ไม่ใช่ให้ระรานกัน นี่ก็เหมือนกัน จิตเวลามันส่งออกๆ เหมือนเด็กๆ ที่ออกไปรับรู้ข้างนอก พอรับรู้ข้างนอกขึ้นมา ก็เลสมันก็ยุมันแห่ มีความรู้รื้อยแปดพันเก้า...นอกมรรค มิจฉามิจฉามรรค ความเห็นผิด

นี่ไง เพราะมันมีการฝึกหัดขึ้นมา มันต้องฝึกหัดของมัน ถ้ามันจะเติบโตขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะ วุฒิภาวะขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นอย่างไร นี่ไง มรรค ๘ ใจ มรรค ๘ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันนี้สำคัญที่สุดเลย สำคัญที่สุดเพราะคนคนนั้นเป็นคนดี อุดตา หิ อุดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนคนนั้นต้องเป็นคนดีก่อน ถ้าเป็นคนดีแล้ว คุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาอยู่โคนต้นโพธิ์นั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนสามโลกธาตุ สอนตัวเองให้ได้ก่อน ถ้าสอนตัวเองให้ได้ก่อนด้วยสังขารม ด้วยตามมรรคตามผล ด้วยข้อเท็จจริง ไม่ใช่สอนตัวเองให้ออกนอกกลุ่มนอกทาง สอนตัวเอง

คูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว เวลาออกบิณฑบาต มีเวลาเหลือท่านไปสนทนาธรรมกับเจ้าลัทธิต่างๆ พวกเดียรถีย์ นิครนถ์ รื้อยแปดพันเก้า เหตุผลสู้ไม่ได้หรอก เพราะเหตุผลอ้างอิงทั้งนั้น แต่เหตุผลตามความจริงเพราะอะไร เพราะคนที่อ้างอิงเขายังไม่รู้จิตใจของเขาเลย เวลาพวกฆานโลภีๆ พวกส่งออกไป มันจะไปรู้อะไร

อารมณ์ เห็นไหม คูสิ เวลาที่มีความคิด มีความโกรธมัน นมาจากไหน เวลาเราทิ้งความโกรธทิ้งความคิดต่างๆ มันไปไหน มันไปไหนเพราะอะไร เพราะมันไม่เป็นสมาธิ มันก็ยังเร่ร้อนใจ เพราะมันเร่ร้อน ไหนสมาธิมีความสุขๆ ทำไมไม่มีความสุขสักที ไม่มีความสุขสักทีเพราะมันไม่เป็นความจริงใจ

ถ้าเป็นความจริง เรามีคำบริกรรม เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ นี่ไง สิ่งนี้มันจะมาพร้อมกับศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าศีล สมาธิ ปัญญา คนจะทำบุญกุศลต้องมีปัญญา ไม่มีปัญญา เขาล้อเขาหลอกไปทั่ว ทำอย่างนั้นจะได้อย่างนั้นๆ ทุจริตหรือ

การทำบุญนี้มันเป็นบุญกุศลนะ บุญกุศลเกิดจากเจตนา คนที่มาวัดด้วยกัน แต่คนที่ไม่มีเจตนาที่ละเอียดลึกซึ้งของเขา เขามีอำนาจวาสนาบารมีของเขา เขาทำของเขา เขาเต็มหัวใจของเขา ไอ้คนที่โดนกะโดนเกณฑ์มา ไอ้คนที่มาโดยจับพลัดจับผลูทำแล้วก็จืดๆ ชืดๆ ทำแล้วก็เฉยๆ นี่ทำบุญในสถานที่เดียวกัน ทำเหมือนกัน ของมีมากกว่าเขาอีก เพราะอะไร เพราะเจตนามันไม่ขาวสะอาดใจ ถ้าเจตนามันขาวสะอาด บุญมันอยู่ที่นี้ มันไม่ใช่ทุจริตซื้อขาย ถ้าซื้อขายขึ้นมามันก็

เหมือนแลกเปลี่ยน แลกเปลี่ยนต้องได้เท่ากันหมด ต้องเสมอภาค ถ้าไม่เสมอภาคเฉียวไปแจ้งว่า เราเสียสิทธิ์ของเรา

แต่ถ้ามันเป็นบุญกุศล สิทธิ์ที่ไหน สิทธิ์ที่เจตนาของเรานี้ไง สิทธิ์ที่เจตนาความตั้งใจนี้ไง ถ้ามันเป็นความจริงๆ ก็เป็นขึ้นมา บังคับตั้ง สันติภูจิโกนี้ไง ถ้าเป็นบังคับตั้ง สันติภูจิโกขึ้นมา สมาริก็ต้องเป็นสมาริไง คีล สมาริ ปัญญา ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒,๐๐๐ กว่าปี มาแล้วมันก็ยังเป็นความจริงอยู่นั้น

ถ้าเป็นความจริงอยู่นะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เป็นลูกศิษย์ของพระอัสสชิ เวลามาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการจนเป็นพระอรหันต์ เป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย และเบื้องขวา เวลาพูดสิ่งใด เผยแผ่ธรรมอย่างใด เป็นผู้เผยแผ่ เป็นผู้ที่มีคุณประโยชน์กับใน ศาสนานี้มาก

เวลาพระสารีบุตรจะปรินิพพาน ไปลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ให้สมควรแก่เวลาของเธอเถิด” เวลาทำสิ่งใดขึ้นมา เวลาสังขรณ์ๆ พระสารีบุตรไปเทศน์ว่าการสอนใครก็แล้วแต่ เวลามาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วันนี้ได้ไปเทศน์ว่าการ ได้ไปชักนำให้คนได้บรรลุธรรมชั้นนั้นๆ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เธอทำไมสอนตำราอย่างนั้น”

แม้แต่บรรลุธรรมๆ นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ๆ ใจ สอนตำราๆ นี้ไง ถ้ามันมีปัญหา มีปัญหาอย่างนี้ เวลานั้นภราษณ์เขาคุยกัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสนทนารวมกับพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ในประไตรปิฎกใจ แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาแสดงธรรม แสดงธรรมกับพวกฆราวาส แล้วเรามีวุฒิภาวะ แคล่ไหนที่เราจะไปศึกษา เรามีวุฒิภาวะแคล่ไหนที่เราจะปฏิบัติใจ

เราบอกว่าวันนี้เป็นวันสำคัญของชาติ เป็นเรื่องสงกรานต์ เรื่องต่างๆ เวลาวันสำคัญของชาติเขาเปลี่ยนแปลงได้ทั้งนั้นนะ แต่วันสำคัญของชาติ แล้วถ้าชาติไทยเรานับถือ พระพุทธศาสนา เวลาพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนเข้ามาจากภายในนี้ไง ถ้าสอนเข้ามา

จากภายใน ทำให้ทุกคนมีหลักมีเกณฑ์ ทุกคนมีน้ำใจต่อกัน ทุกคนมีสติมีปัญญา ไม่มีวาม
ประมาทเลินเล่อ มีคุณธรรมในใจๆ สิ่งที่จะเกิดอุบัติเหตุเกิดต่างๆ มันก็ไม่เกิด

นี่ก็เหมือนกัน เวลาชาวพุทธขึ้นมา มันมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำท้องถิ่น ศาสนา
ประจำหัวใจ เวลาทำบุญกุศลๆ ขึ้นมา บุญกุศลจากภายนอกจากภายในใจ บุญกุศลจากภายนอก
เรามาทำกันเป็นพิธีกรรม มันเป็นเรื่องพิธีกรรม เป็นเรื่องวัฒนธรรม แต่ทำบุญกุศลแล้วใจเรา
พัฒนาขึ้นหรือไม่ ถ้าใจเราพัฒนาขึ้นมาแล้วเราอยากหาความจริง ทุกคนอยากได้ของจริง ทุกคน
อยากได้ของดี เพราะของดีกว่านี้ยังมีอยู่ ดีกว่านี้ ดีมันคืออะไรละ

ถ้าดีในพระพุทธศาสนา ก็ดีคือปัญญา ปัญญา โลกียปัญญา โลกุตระปัญญา สุตมยปัญญา
ภวานามยปัญญา สิ่งที่เป็นปัญญาๆ มันเกิดขึ้น เพราะมันแก้ไขวิฤติ แก้ไขความสุขความทุกข์ใน
หัวใจได้ทั้งหมดเลย เราทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดีเพื่อเหตุนี้

ทำความดีๆ ความดีจากภายนอก ความดีจากภายใน ความดีมันเริ่มจากความพร้อมเพรียง
ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา สติปัญญาอันนั้นสำคัญมาก เวลาภาวนาขึ้นไปแล้ว เรามองโลกได้ แล้วก็
มองความรู้สึกนึกคิดเราได้ แต่สิ่งที่มันจะเป็นจริงๆ ขึ้นมา มันพัฒนาขึ้นมา มันพัฒนาขึ้นมาแล้ว
ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิ

สัมมาสมาธิ ทำสมาธิให้ได้ก่อน เรื่องมรรคผลมันจะอยู่ข้างหน้าที่เราจะพัฒนาของเราขึ้น
ไป ถ้ามันไม่มีพื้นฐานเลย ไม่มีสิ่งใดเลย มันแห้งแล้ง ต่างคนต่างแสวงหา ต่างคนต่างกระทำ แล้ว
จับต้องสิ่งใดไม่ได้เลย ถ้าจับต้องสิ่งใดไม่ได้เลย

พระองค์นั้นหรือผู้ที่ปฏิบัตินั้นเป็นศากยบุตรพุทธชินโรส มันจะมีหลักมีเกณฑ์ใง พอมัน
มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมามันเป็นตัวอย่างได้ใง ถ้ามันเป็นตัวอย่างได้ ในสมัยพุทธกาล ดูพระมหาสาด
เลย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ พระอรหันต์เต็มไปหมด แต่พวกที่เข้ามา
กดถ่วงก็เยอะแยะไปหมด

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมา เทศนาว่าการได้ปัญญาวิคคีย์ ได้
พระยสะกับบริวาร นี่พระอรหันต์ ๖๑ องค์ ทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เชอทั้งหลาย
พร้อมเราด้วย พ้นจากบ่วงที่เป็น โลกและเป็นทิพย์”

เวลาไปเทศน์ว่าการ ไปได้ชฎิล ๓ พี่น้อง พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ก็เผยแผ่มา วินัยยังไม่ได้บังคับเลยนะ เพราะมันมีแต่ผู้ที่สะอาดบริสุทธิ์ ผู้ที่ตั้งใจดีปรารถนาดีทั้งนั้นนะ แต่พอมันเผยแผ่ไป มันมีจำนวนมากขึ้น พระจุนทะ น้องของพระสารีบุตรไปเห็นเวลาลัทธิศาสนาอื่นศาสดาเขาเสียชีวิตไป ศาสนิกชนของเขาแตกกระसानชานเซ็นหมดเลย มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมมันเป็นอย่างนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกมันไม่มีวินัย วินัยคือกติกากาที่บังคับไว้นี้แหละ

จะให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติวินัย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกทำไม่ได้เพราะยังไม่มีต้นเหตุ

พอมีต้นเหตุขึ้นมาก็คือบัญญัติวินัย วินัยคือข้อบังคับเรานี้ไง แล้วพอบัญญัติข้อบังคับมา สิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติวินัย พระอรหันต์มหาศาลเลย เพราะผู้ที่มา มาด้วยความเจตนาบริสุทธิ์ ไม่ได้แสวงหาสิ่งใด ต้องการจะพ้นจากทุกข์ ต้องการประพฤติปฏิบัติด้วยความเป็นจริง แต่เวลาจำนวนพระมากขึ้น จำนวนผู้แสวงหามากขึ้น ถึงมีธรรมวินัยขึ้นมา พอมีธรรมวินัยขึ้นมานี้มีกฎหมายบังคับใช้ การปฏิบัติยังอ่อนแอไปเรื่อยๆ มันบังคับๆ เพราะเจตนาอันนั้นไง เจตนาไม่สะอาดบริสุทธิ์ไง ถ้ามันสะอาดบริสุทธิ์มันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าความจริงขึ้นมา ถ้ามันมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ถ้าปัญญาของเราเวลาปฏิบัติขึ้นมามันต้องปฏิบัติแบบนี้ มันถึงปฏิบัติในพระพุทธศาสนา พุทธศาสน์ ไม่ใช่ไสยศาสตร์ เพราะจิตมันมหัศจรรย์ๆ ใจ

คูสิ คูเต็กของเราละ คนในบ้านต้องการให้ลูกให้หลานเราเป็นคนดีทั้งนั้นนะ ถ้าลูกหลานเรามันมีอำนาจวาสนา มันเป็นคนดีจริงๆ นะ แต่ถ้ามันมีอำนาจวาสนาของเขาคิดอย่างนั้น เขามีความน้อยเนื้อต่ำใจของเขา เขาคิดมันไปตามแต่ชีวิตของเขา จิตใจของเรา จิตใจของเราปรารถนาดีทั้งนั้นนะ คนอยากประพฤติปฏิบัติแต่ปฏิบัติไปไหน ปฏิบัติไปแล้วสำนักปฏิบัติมันมหาศาล มหาศาลเพราะอะไร

นี่ไง ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ได้บังคับวินัย เวลาผู้ประพฤติปฏิบัติเป็นพระอรหันต์ทั้งนั้นเลย พอมีวินัยขึ้นมา เหลวไหลกันหมดเลย นี่ก็เหมือนกัน เวลาคนไม่มีความเชื่อถือ การปฏิบัติมันก็ไม่เข้มแข็งขึ้นมาใจ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านชวนขวายเป็นที่เชื่อถือของ
สังคม

นุ่งก็ปฏิบัติ นุ่งก็ปฏิบัติ ปฏิบัติไปไหน ปฏิบัติส่งออกทั้งนั้น ถ้าปฏิบัติเป็นความจริงขึ้นมา
ทุกสำนัก คูสิ คูวัดป่าบ้านตาด คูหนองผือนาใน เฌยบ สงบ ไม่มีสิ่งใดเข้ามาวอแวเลย เพราะสิ่ง
วัตถุเขาไม่สนใจ เขาสนใจหัวใจ เขาสนใจจิตไม่ส่งออก เขาสนใจทวนกระแสกลับ ทวนกระแส
โลก ไม่ใช่ไปตามโลก ไปตามโลกขึ้นไปมีแต่คนยกย่องสรรเสริญเชิดชูกัน กิเลสทั้งนั้น โหม
บรูษตายเพราะลาภ อยากดัง อยากใหญ่ อยากมีชื่อเสียง ตายหมด

แต่คนที่ต้องการหัวใจของตนสงบระงับ วัดต้องเป็นวัด วัดคือวัตรปฏิบัติ วัดคืออกติกา
แล้วมันเคารพบูชาในหัวใจ ถ้าเคารพบูชาในหัวใจนะ เป็นที่ที่ผู้ทรงศีลเขาเข้าไปด้วยความสงบ
ระงับนะ ไม่เข้าไปด้วยกิริยาท่าทางแบบโลกๆ จะไปเล่นสงกรานต์กันหรือ เขามาวัด เขามา
ภาวนา ไม่ใช่ไปสาดน้ำ ถ้าไปสาดน้ำ เขาเอาขึ้นรถพิกอ์ไปจนไปนุ่ง

ไอ้ที่เราเอาร่างกายของเรา เอาหัวใจของเราเข้ามา แล้วปฏิบัติแล้วไม่ส่งออก การส่งออก
นั้นเป็นช่องทางให้กิเลสมันมีอำนาจบาตรใหญ่นะ ถ้าไม่ปฏิบัติก็ว่าฉันยังไม่ปฏิบัติ พอปฏิบัติขึ้น
มาแล้วมันส่งออกไปรับรู้สิ่งต่างๆ นั้นนะผู้วิเศษ วิเศษโดยกิเลสตัดค้นหาความทะยานอยากไป แต่
ถ้าคนมีคุณธรรมสงบระงับ อยู่ในที่สงัด เขาแสวงหากันอย่างนั้นไง ถ้าเป็นความจริง เป็นความ
จริงแบบนี้

นี่พูดถึงวันสำคัญของชาตินะ วันสำคัญของชาติมันมีโอกาส วันสงกรานต์มันเป็นวัน
ครอบครัว มันเป็นสิ่งดีงามใจ แต่มันเรื่องจากปัญหาในครอบครัวของเรา แล้วก็เรื่องในหัวใจของ
เรา มันพัฒนาขึ้นมา ถ้าเราพาพ่อพาแม่พาปู่ย่าตายายไปวัดไปวานะ ทำบุญกุศลสร้างบุญให้ท่าน
แล้วถ้าท่านฟังธรรม ท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านเฉลียวใจ มันได้ข้อคิด พอได้ข้อคิด กลับไปบ้าน
ไปเรือนนะ เขาพยายามจะหายใจเข้านี้ก็พูด หายใจออกนี้ก็โธ เพราะเขาจะหาทรัพย์สมบัติของเขา
เขาจะหาที่พึ่งในใจของเขา

แล้วถึงเวลาแล้ว เวลาเอากระดูกพ่อกระดูกแม่ กระดูกปู่ย่าตายายไปบังสุกุลฯ ใจ บังสุกุล
เพื่อให้ได้บุญกุศลใจ แต่มีมีชีวิตอยู่ ยังมีชีวิตสดๆ ร้อนๆ ชักนํ้ากันตรงนี้ไง แล้วถ้ามันเป็นจริงๆ
ขึ้นมา เราเปิดหูเปิดตา

เราเลี้ยงดูกันนะ เราป้อนน้ำป้อนข้าวก็ชาตินี้นะ แต่ถ้าท่านมีคุณธรรมในใจของท่านนะ ท่านไปสามโลกธาตุ กามภพ รูปภพ อรูปภพ มันไปหมดไง ชาติหน้าท่านก็จะได้ผลของท่านไป อยู่นะ จะชาติไหนใครจะว่าไม่มีฯ เรื่องของเขา ใครจะว่ามีไม่มีนั่นมันเป็นความเห็น เป็นความคิดเรื่องของเขา เราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน บุญเพนิวาसानุสติญาณ อคติชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จตุปปาตญาณ อนาคตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมด้วยอัสวักขยญาณ จบหมดทั้งอดีตอนาคต เป็นปัจจุบันนี้ มันมีของมันโดยวิชา ๓ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครจะคัดค้าน ใครจะได้แย้ง เป็นสิทธิ์ๆ สิทธิ์ของเขา เราเอาศรัทธาของเรา เอาความเชื่อของเรา เราไม่ส่งออกไปกับเขา เราเชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สัจธรรมไม่เคยสอนอย่างนั้น สัจธรรมสอนให้ทวนกระแสกลับ ไม่ส่งออก เอวัง